

bringing neighbours closer

Kanapių kiemas

VERSLO PLANAS

Užsakovas: Latgalos planavimo regionas

Vykdytojas: RAB „Baltijas Konsultācijas”

Verslo planas parengtas įgyvendinant Latvijos ir Lietuvos bendradarbiavimo per sieną projektą Nr. LLIV-306 „Teminio verslo plėtra ir teminių kaimų komandų galimybių plėtra Latgalos ir Radviliškio regionuose, akronimas „Teminiai kaimai”.

2013

Turinys

Santrauka.....	2
Juridinis asmuo	4
1.1. Bendrinė informacija	4
1.2. Veikla ir plėtra	5
1.3. Finansinė padėtis.....	5
Rinkos analizė	6
2.1. Konkurentų analizė.....	6
2.2. Vartotojų analizė	7
2.3. Srities analizė.....	7
Marketingo planas	9
3.1. Marketingo tikslai, strategijos ir veikla.....	9
3.2. Produkto/paslaugos kaina ir marketingo išmokos	9
Produkto/paslaugos analizė	10
4.1. Produkto/paslaugos sukūrimas ir gamybos/paslaugų tiekimo procesas	10
4.2. Išmokų struktūra	11
Įmonės valdyba ir personalas	12
5.1. Valdybos struktūra, personalo funkcijos ir atsakomybė	12
5.2. Valdybos išmokos	12
Projekto įvedimo planas	13
Projekto finansinis pagrindimas	14
7.1. Principai, metodai, prielaidos	14
7.2. Investicijų prognozė ir atmokėjimo galimybių analizė	15
7.3. Pelno ar nuostolių prognozė, pinigų srauto prognozė, balanso prognozė	16
Rizikos analizė.....	17
Naudota literatūra ir šaltiniai	18

Santrauka

Kanapės (pluoštinės) (*Cannabis sativa L.*) – yra vienmečiai augalai. Žiedai turi ypatingą kvapą. Žydi birželį, liepą. Priklausomai nuo augalo rūšies pastarosios gali išaugti iki 5 metrų aukščio ir iki 5 cm diametro. Skersiniu pjūviu kanapės stumbras susideda iš žievės: 30-40%, medienos: 60-70% ir šerdies. Iš vieno hektaro kanapių per metus galima įgyti iki 5-6 kubikmetrų medienos. Kanapių sudėtyje yra celiulozės – 40-48%, lignino – 26%.

Reikšminga, kad Latvijoje kanapių sėklos aptiktos Talsų piliakalnio 11-13 šimtmečio sluoksniuose, manoma, kad jos buvo auginamos ir anksčiau. Senovėje iš kanapių pluošto gamino medžiagas aprangai, patalinei, virvėms, jūrų lynams, žvejų tinklams tikieliams. Kasdieninėje mityboje vartojo kanapių sviestą. Atsižvelginat į tai, šią kultūrą galima vadinti tradicine ir neatimama latviškos aplinkos sudėtine dalimi.

Dabar iš kanapių produktų gamybiniu būdu gaminama tūkstančiai produktų rūšių, tai yra ir pigiau ir ekologiškiau. Kanapės naudojamos ir lengvojoje pramonėje, tekstilėje, maisto, farmacijos, baldų, statybos, naftos ir dujų gavyboje, celiuliozės – popieriaus, rūdų gavyboje, energetikos, juodosios metalurgijos, radio ir laivų statyboje, ryšių ir medicinos srityse. Iš pluošto gaminamos vytos virvės ir lynai žuvininkystės srityje, kiliminės bazės. Gaminami ir techniniai audiniai (audinys burėms, brezentas, maišų audinys), pakavimo medžiagos. Kanapių pluošto medžiagos naudojamos baldų ir avalynės, specdrabužių, rankinių, užuolaidų ir ugniagesystės įrankių gamybai, automobilių perklotams, medicinos ir parfumerijos preparatams. Iš smulkių ir plonų kanapinių audinių gaminami vasariniai rūbai, džinsinis audinys. Kanapių celuliozė naudojama vertingos ir aukštos kokybės popieriaus gamybai. Kanapės naudojamos įvairių buities apyvokos daiktų pinimui. Latvijoje pluoštinių kanapių auginimas paskutiniaisiais metais yra atnaujintas ir tampa vis populiaresnis.

Latvijos-Lietuvos pasienio bendradarbiavimo programos projekte LLIV-306 „Teminio verslo plano vystymas ir Teminių kiemų komandų galimybių plėtojimas Latgalės ir Radviliškio regionuose“ (Teminiai kaimai) planuojama įrengti Kanapių kiemą. Pagal projekto „Teminiai kaimai“ koncepciją teminiai kaimai yra apgyvendintos vietos, kurioms priklauso bendros plėtros idėjos. Teminiai kaimai padeda suaktyvinti kaimo teritorijas – tas įsitraukti į rinką ir tapti konkurentiškoms. Siūlomo modelio rėmuose kaimo gyventojai veikia vienoje specializacijoje, panaudodami kaimo plėtros potencialą – esančius resursus.

Kanapių kiemas bus Kalkūnes seniūnijoje, Daugpilio krašte. Jo pagrindinis tikslas bus senų tradicijų atmosferoje pasiūlyti teorinę ir realią ekskursiją su aktyviu dalyvavimu nuo kanapių auginimo iki produkto degustavimo.

Kanapių kieme bus galima sužinoti ir apžiūrėti, kur ir kaip kanapė auginama, kaip derlius prižiūrimas, kaip sėklos pagal senas tradicijas perdirbamos. Kanapių kiemo muziejuje bus vienoje vietoje surinkti ir apžiūrėjimui prieinami senų amatų darbo įrankiai, kurie buvo naudojami kanapių apdirbimui.

Kanapių kiemo dirbtuvėse lankytojai bus supažindinami su pluošto apdirbimo, virvių vijimo, audinių audimo procesu ir technika. Galima bus ir patiems pabandyti nuvyti virvę ar

pabandyti savo jėgas audime. Lankytojai gaus patarimus kanapių sviesto gaminime, ir galės patys jį pagaminti.

Savo ruožtu kavinėje, lydint „kanapinėms dainoms“, galima bus mėgautis pagal senus receptus paruoštais valgiais, iš Latvijoje augintų produktų, kuriuose svarbia sudėtine dalimi, aišku, bus kanapės.

Ateities planai susieti su kitų senovinių amatų plėtra: ekskursija + dirbtuvės, pavyzdžiui, molinių plytų gaminimas ir žuvų rūkymas.

Kanapių kiemo įrengimui reikalinga žemė ir pastatas priklauso šios idėjos autorei, projekto pradžioje planuojama atlikti pastato – 18 šimtmeityje statytos daržinės – rekonstrukciją. Reikalingus finansinius resursus planuojama pritraukti paskolos būdu iš privataus investoriaus 21 300 Ls dydžio. Įmonės veiklos pradžioje planuojamas darbuotojų skaičius yra trys asmenys.

Planuojama kad bendradarbiavimo partneriais taps turizmo ir informacijos centrai, turizmo ir kelionių operatoriai, muziejai, svečių namai, savivaldybės, išsilavinimo įstaigos Latvijoje, taip pat ir Lietuvoje ir Estijoje, projekto „Teminiai kiemai“ rėmuose sukurti kiemai .

Konkurencija tradicijų turizmo srityje yra didelė, bet kas liečia kanapių auginimą ir apdirbimą, konkurentų skaičius nėra didelis. Kaip pagrindinis konkurentas Latvijoje minimas žemdirbystės ūkis „Adzelvieši“ Burtniekų krašte.

Juridinis asmuo

Šiame skyriuje pateikiami sekantys duomenys apie dabartinę arba planuojamą įmonę:

- *pavadinimas – tai reikia aptarti labai rūpestingai, kad pastarasis išreikštų įmonės įvaizdį ir planuojamą veiklos būdą;*
- *steigimo metai, registracijos numeris, banko rekvizitai;*
- *juridinis adresas, telefonas, faksas, el.pašto adresas;*
- *esančios ar planuojamos verslinės veiklos vieta;*
- *įmonės savininkai ir asmenys einantys pareigas, asmens kodai ir gyvenamųjų vietų adresai;*
- *įmonės veiklos sfera;*
- *įstatinio kapitalo dydis ir jo paskirstymas tarp steigėjų;*
- *nuosavybėje esantis nekilnojamas turtas, įranga ar technika;*
- *finansiniai rodikliai už praėjusius metus - apyvarta ir pelnas (jeigu projektą realizuoja esanti įmonė).*

Naujai sukurtai įmonei būtina aprašyti įmonės gamybos idėją, kokia yra projekto pateikėjų anketinė darbo ar verslo patirtis, ar pasirinkta sfera atitinka šiai patirčiai. Išdėstoma įmonės misija (įmonės baziniai tikslai – garantuoti konkretų paslaugos tiekimo lygį savo klientams konkrečioje srityje, gerovės lygį darbuotojams, pelno lygį savininkams ir t.t.). Ir, aišku, pagrindiniai uždaviniai prieš tai iškeltų tikslų pasiekimui (garantuoti pristatymą per 24 valandas, garantuoti visų žemiausių kainų lygį, pasiūlant visų aukščiausių serviso lygį, sumažinti pardavimo išmokas ir k.).

1.1. Bendrinė informacija

Verlslo plano ruošimo momentu įmonė nėra įsteigta, bet Kanapių kiemą planuojama registruoti kaip Bendrovė su ribota atsakomybe. Registravus bus atidaryta sąskaita kreditinėje įstaigoje, įmonės planuojamos veiklos būdas bus registruotas Valstybiniame įmonių registre, bus gauti reikalingi leidimai veiklos įgyvendinimui.

Bendrovės savininkė ir šio projekto idėjos autorė yra Inesė Berzinia (išsilavinimo, darbo patirties ir sugebėjimų aprašymas pateiktas verslo plano 6 punkte).

Nuosavybė randasi Kalkūnės seniūnijoje Daugpilio krašte. Nuosavybėje yra žemė 10 ha pločio ir 18 šimtmetyje statyta daržinė, kurioje planuojama įrengti patalpas dirbtuvėms, patalpą muziejui, patalpas kavinei taip pat nedidelę patalpą biurui.

1.2. Veikla ir plėtra

Šio projekto tikslas yra Kanapių kiemo įsteigimas ir veikla senų amatų ir tradicijų atgaivinimui. Veiklos pradžioje Kanapių kiemas siūlys teorinę ir realią ekskursiją su dalyvavimu nuo kanapių auginimo iki jų produktų degustavimo – galima bus dalyvauti ekskursijoje, dirbti dirbtuvėje ar kavinėje ragauti iš Latvijoje augintų produktų pagal senus receptus paruoštų patiekalų.

Šio tikslo pasiekimui atliekama veikla išvardinta verslo plano 7punkte – „Projekto įdiegimo planas“.

1.3. Finansinė padėtis

Kanapių kiemo sukūrimui ir veiklos pradėjimui planuojama įdėti asmeninius resursus nuosavybės ir žinių pavidale, taip pat imti paskolą iš privataus investoriaus 21 300 Ls dydžio nepilniems trimis metams.

Rinkos analizė

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie tikslinę rinką – potencialių pirkėjų grupes (amžius, pajamų lygis, lytis, geografinė padėtis; jeigu yra įmonės – jų dydis, veiklos kryptis, geografinė padėtis); dabartinę paklausą rinkoje, potencialų rinkos augimą, konkurentus ir jų veiklą, būtina pateikti veiklos krypties analizę. Šiame skyriuje patariama informaciją patvirtinti duomenimis ir faktais, remtis tokiais informacijos šaltiniais, kaip, pavyzdžiui, statistikos duomenys, tyrimai, specializuota literatūra.

2.1. Konkurentų analizė

Kanapių gamyba ir perdirbimu galima užsiimti kaip gamybiniu būdu (dideliuose kiekiuose), bet ir kaip namų gamybos atveju, pasiūlant tai kaip turizmo produktą.

Prie didelių gamintojų priklauso Straupės pieninė ir SIA „Iecavnieks“, kurie nėra laikomi konkurentais Kanapių kiemui.

Vienas iš įvertinamų konkurentų randasi Vidzemėje. Tai yra Burtnieku krašto žemdirbių ūkis „Adzelvieši“ (<http://www.adzelviesi.webplace.lv/>), kuris taip pat siūlo susipažinti su kanapių auginimo ir perdirbimo procesu, taip pat siūlo pagaminti ir paragauti kanapių grūslį (dabartiniu metu vadinama kanapienė).

Adzelviešių namai turi seną istoriją. Raštuose Adzelviešiai minimi jau 1542 metais. Dauguma pastatų yra išsilaikę nuo senų laikų, tai pritraukia turistų dėmesį, daug kur sodyboje yra išdėstyti senoviniai ūkiniai rakandai ir darbo įrankiai. Svečiams rodoma senovinė sodyba, Adzelviešių klėtyje galima dalyvauti kanapienės degustacijoje ir miežių salyklo malime. Galima susipažinti su senoviniais amatais, kurie seniai jau kaip pamiršti.

Adzelviešiuose pagal senolių metodus ruošiama dviejų rūšių kanapienė – smulkių grūdų ir rupių. Artimiausiu laiku bus pasiūlomas naujas produktas – kanapių milteliai, kuriuos bus galima įsigyti lankantis ūkyje.

Kanapių kiemo konkurentais laikomi tokie žemdirbystės ūkiai, kurie siūlo lankytojams turizmo produktą, kuris yra susijęs su senomis latvių tradicijomis ir gyvenimo būdu, ar senais amatais, pavyzdžiui, Ateities ažuolų kiemas, Kotlerų vyno kiemas, Viškių amatininkų kiemas, duonos muziejus.

Ateities ažuolų kiemas kviečia kiekvieną, kas nori patirti Latgalės laukų grožį, pažinti ažuolo gyvenimą nuo gilės iki galingo medžio ir dalyvauti ažuolų alėjos sodinime. Ateities ažuolų kiemas siūlo organizuoti vestuvių pokylius pagal latgalių tradicijas, kalendorines šventes, taip pat rengia įvairius teminius renginius. Šiame kieme galima ruošti vaikų ir jaunimo stovyklas, įgyti žinias apie medžių, krūmų ir gėlių sodinimą ir įsigyti sodinukus.

Kotlerų vyno kiemas yra Preilių krašte. Kotleruose užsiimama įvairių uogų auginimu ir perdirbimu. Ūkyje „Kalni“ išaugintos uogos, pagrinde juodieji serbentai ir avietės, perdirbamos į naminį vyną, sultis ir uogienes. Paraleliai gamybai Kotlerų vyno kiemas priima

lankytojus, kuriuos domina vyno gaminimo procesas, dekoratyviniai želdiniai ir noras pailsėti kaimo viensėdyje. Lankytojai gali apžiūrėti uogų krūmus ir paragauti naminio vyno.

Viškių amatninkų kiemas yra Daugpilio krašte. Svečiams suteikiama galimybė susipažinti su Viškių istorija, aplankyti keramikos ir vytelių pinimo dirbtuves, dalyvauti amatininkų meistrų parodomosiose klasėse ir pasiklausti kanklių skambėjimo Viškių bažnyčioje, taip pat paragauti vietinius produktus – sūrį ir alų. Maršrutą galima įveikti važiuojant dviračiu arba einant pėsčiomis. Viškių amatininkų kiemas siūlo platų amatininkų dirbinių ir rankdarbių pasirinkimą dovanoms ir suvenyrams.

Duonos muziejus kviečia pokalbiui apie duoną, apie duonos atsiradimo procesą: šviežios duonos degustavimą, žolelių arbatos ragavimą, galimybę įsigyti Agluonos duonelę ir konditerijos gaminius. Duonos muziejaus lankytojus priima pati šeimininkė pasidabinusi latgalių tautiniu rūbu, skambant latgalių liaudies dainoms, kalbėdama latgalių tarme. Duonos muziejuje galima pasiklausti kaip ošia varpos, kaip skamba spragilai, išmokti senų šokių ir žaidimų, kurie yra susiję su derliu ir duona. Svečiai gali paragauti duonos, padaryti sukti gernas ar palaikyti rankose pilnas sėtuves grūdų. Muziejuje yra sukaupta šimtai daiktų, susijusių su grūdų perdirbimu ir duonos kepimu: spragilais, ližėmis, duonkubiliais ir kita.

2.2. Vartotojų analizė

Pagrindinė Kanapių kiemo tikslinė auditorija yra kaip Latvijos, taip ir kitų šalių šeimos, taip pat ikimokyklinių ir mokyklinių įstaigų moksleiviai.

„DNB Latvijas barometra” tyrimas liudija, kad Latvijoje paskutiniu metu yra augęs tų gyventojų skaičius, kurie labiau renkasi ramų poilsį. Ir dažnai priežastimi tokiam pasirinkimui yra ne tik finansiniai sumetimai, bet ir pasikeitimai žmonių gyvenimo stiliuje, noras pailsėti nuo kasdieninio streso mėgaujantis Latvijos gamta, kultūra ir paprasčiausiai praleidžiant laiką kartu su šeima.

Kas liečia užsienio turistus, tai pagal Turizmo vystymosi valstybinės agentūros 2012 metų vasarą atliktą užsienio turistų apklausą 66,8% apklausos dalyvių kilmės šalis yra kuri nors šalis iš Europos valstybių, kuri geografiškai randasi į vakarus nuo Baltijos. Tame skaičiuje 20,1% yra artimiausi kaimynai Lietuvos (13,8%) ir Estijos (6,2%) gyventojai, bet 10,3% - Šiaurės valstybių (Suomijos (3,6%), Švedijos (4,9%), Norvegijos (1,3%) ir Danijos (0,5%)) gyventojų. Maždaug du trešdaliai (70,5%) apklaustų turistų Latviją apkeliauja kartu su šeimos nariais. Daugiau nei dviem trešdaliams visų apklausos dalyvių kultūrinio paveldo autentiškumas, kuris bus randamas ir kanapių kieme, yra trečias svarbiausias faktorius, pasirenkant savo kelionę Latviją.

2.3. Srities analizė

Turizmo srities rodikliai yra stabilūs su nežymia vystymosi tendence paskutiniais metais.

	Pasienio kirtimo skaičius, tūkst.	Vidutinė kelionės trukmė, paros	Vieno keliautojo vidutinės išlaidos per
--	--------------------------------------	------------------------------------	--

			para, Ls
Užsienio turistai Latvijoje			
2010	5 042	1,2	54
2011	5 538	1,3	53
2012	5 569	1,2	56

Šaltinis: www.csb.gov.lv

Palyginus su praėjusiais metais ir 2011, ir 2012 metais nedaug yra augęs užsienio turistų skaičius. Vieno keliautojo vidutinės išlaidos, taip pat vidutinis kelionės ilgis skaičiuojant paromis praktiškai nėra pasikeitęs.

Marketingo planas

Svarbi reikšmė yra tam, kaip įmonė pristatoma rinkoje. Yra svarbu atkreipti klientų dėmesį taip, kad klientai galėtų įmonę rinkoje surasti! Šiame skyriuje būtina aprašyti planuojamo marketingo veiklą produkto/paslaugos pardavimo skatinimą.

3.1. Marketingo tikslai, strategijos ir veikla

Kanapių kiemo planuojamo marketingo veiklos realizavimo skatinimas susideda iš sekančių renginių:

- internetinių svetainių kūrimas ir išlaikymas (pradžioje – latvių, anglų ir rusų kalbomis) – jeigu informacija apie įmonę nėra surandama internete, tada galima galvoti, kad įmonė neegzistuoja; šiandienos informacijos potencialūs ieškotojai daugumą informacijos įgyja internete;
- įmonės profilio kūrimas ir išlaikymas, reguliarius aktualios informacijos teikimas socialiuose tinkluose – Draugiem.lv, Twitter.com, Facebook.com;
- lankstynuko kūrimas apie įmonę ir jos pasiūlą latvių, anglų, rusų, vokiečių, lietuvių ir estų kalbomis, jo platinimas;
- bendradarbiavimas su Latgalos planavimo regionu, turizmo ir informacijos centrais, turizmo ir kelionių operatoriais, muziejais, nakvynės vietomis Latvijoje, taip pat Lietuvoje ir Estijoje (vystantis įmonės veiklai, gal būt ir kitose šalyse);
- bendradarbiavimas su ikimokyklinio ir vidurinio išsilavinimo įstaigomis Latvijoje, įmonės veiklai vystantis, taip pat Lietuvoje ir Estijoje;
- dalyvavimas savivaldybių rengiamuose masiniuose renginiuose – miestų šventėse, muziejų dienose, Velykiniuose ir Kalėdiniuose renginiuose;
- bendradarbiavimas su kitais Latgalos teminiais kiemais, pavyzdžiui, dalyvavimas parodose ir mugėse, lankstynukų platinimas kituose kaimuose.

Kaip potencialūs bendradarbiavimo partneriai išvardijami: turizmo ir informacijos centrai, turizmo ir kelionių operatoriai, muziejai, nakvynės vietos, savivaldybės, išsilavinimo įstaigos Latvijoje, o taip pat Lietuvoje ir Estijoje, projekto „Teminiai kiemai“ rėmuose sukurti kiemai.

3.2. Produkto/paslaugos kaina ir marketingo išmokos

Paslaugos kainos nustatymo principai, marketingo išmokos išdėstytos verslo plano 8 punkte – „Projekto finansinis pagrindimas“.

Produkto/paslaugos analizė

Būtina aprašyti, kokia veikla užsiims įmonė. Kokias prekes/paslaugas (savybės, kokybė, reikšmingumas) bus siūlomos? Aprašyti, kaip įmonei reikėtų veikti, tai yra, kaip vyks gaminto procesas/paslaugų tiekimas (kokios žaliavos ir medžiagos bus reikalingos)? Apibūdinami galimi tiekėjai-ar tik keletas tiekėjų ar yra platus pasirinkimas, tiekimo terminai. Apibūdinami geografiniai apribojimai ir specializacija/niša; kuo įmonė skirsis nuo kitų rinkos dalyvių? Kokius produktus/paslaugas planuojama gaminti/tiekti ateityje?

4.1. Produkto/paslaugos sukūrimas ir gamybos/paslaugų tiekimo procesas

Kanapių kiemas siūlys teorinę ir realią ekskursiją su aktyviu dalyvavimu nuo kanapių auginimo iki jų produktų degustavimo.

Ekskursija ir muziejus

Kanapių kieme bus galima sužinoti ir stebėti, kur ir kaip kanapė auginama, kaip derlius tvarkomas, kaip sėklos pagal senas tradicijas apdirbamos.

Norint priminti kaip senovėje buvo apdirbamos kanapės, Kanapių kiemo muziejuje bus surinkti vienoje vietoje ir apžiūrėjimui prieinami senų amatų darbo įrankiai, kurie buvo naudojami kanapių apdirbimui – staklės, brauktuvė, mintuvai, virvių vijimo kabliai.

Dirbtuvės

- Šeiminkė pamokys, kaip apsieiti su brauktuve, mintuvais ir kitais senų amatų įrankiais, norint paruošti kanapių pluoštą ir nuvyti stipriausius lynus. Lankytojai bus supažindinami ir su pluošto apdirbimo procesu ir virvių vijimo technika. Patys galės pabandyti nuvyti virvę.
- Lankytojai galės aplankyti kanapių audinių ruošimo dirbtuvę, kur papasakos apie šį procesą ir lankytojams bus suteikta galimybė sėsti prie staklių ir pabandyti austi.

Kanapės yra penkis kartus tvirtesnės nei medvilnės brezentas ir sunkiau pertraukiamos nei linas. Savo ruožtu – kanapinio audinio prisilietimas yra toks švelnus ir malonus lyg aksomo. Nešiojant, audinys tampa dar minkštesnis, bet skirtingai nei linas ar medvilnė, nepraranda formos. Kaip kiekviena natūrali medžiaga, kanapinis audinys yra antraeiliai perdirbamas, ir gamtoje suyra.

- Bus galima, pagal senas gaminto ir skonio tradicijas, pabandyti paruošti kanapių sviestą. Lankytojai gaus ir patarimus kitų patiekalų gamimui.

Kavinė

Lydint „Kanapinėms dainoms“ bus galima aplankyti kavinę ir paragauti iš Latvijoje augintų produktų pagal senus recentus paruoštų valgių, kuriuose svarbiausia sudėtine dalimi bus kanapės.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad visi darbuotojai laisvai kalbės anglų, rusų ir latvių kalbomis ir paslaugos bus teikiamos šiomis kalbomis.

Patalpos renginiams

Kanapių kieme bus suteikiama galimybė nuomoti patalpas įvairiems renginiams, pavyzdžiui, seminarams, jubiliejams .

Produkto/paslaugų konkurentiškumo pranašumai:

- unikali ir įvairiapusė paslauga su vystymosi galimybe;
- paslaugos aktualumas –eko gyvenimo būdas ir eko produktai, senolių tradicijų atnaujinimas;
- parankus geografinis išdėstymas– patogus patekimas;
- kompetetingi ir motyvuoti darbuotojai;
- konkurentiškos kainos;
- paslaugos tiekiamos ne tik latvių, bet ir rusų ir anglų kalbomis;
- įvairiapusis marketingo planas.

Ateities planai

Ateities planai susiję su kitų senų amatų vystymu paslaugoje : ekskursija + dirbtuvės.

Pavyzdžiui:

- nuosavybėje yra molinis dirvožemis ir senovėje čia buvo gaminamos plytos, tai dabar planuojama atnaujinti;
- planuojama įrengti žuvų auginimo tvenkinius, bet lankytojams pasiūlyti mėškeriojimo galimybes, o taip pat paragauti čia pat vietoje rūkytos žuvies.

4.2. Išmokų struktūra

Ekskursija truks, maždaug, pusantros valandos. Kaina 2,00 Ls nuo žmogaus.

Kaina už vienos dirbtuvės lankymą –2,50 Ls nuo žmogaus.

Įmonės valdyba ir personalas

Būtina pateikti įmonės valdybos ir likusio personalo aprašymą. Aprašomas vadovaujančio personalo išsilavinimas ir ankstesnio darbo patirtis, organizacijos struktūra, planojamas darbuotojų skaičius ir planuojamas didėjimas. Pateikiamas vadovaujančiųjų darbuotojų pareigų aprašas.

5.1. Valdybos struktūra, personalo funkcijos ir atsakomybė

Pradinį planuojamą darbuotojų skaičių įmonėje sudaro trys asmenys – įmonės savininkė I.Berzinia ir dar du/dvi darbuotojai/jos. Visi įmonės darbuotojai mokės kaip kalbėti, taip ir rašyti latvių, anglų ir rusų kalbomis.

Įmonės savininkė I.Berzinia užtikrins įmonės vadovavimą, atliks su marketingu ir logistika susijusią veiklą, taip pat ves ekskursijas.

I.Berzinia turi atitinkamą išsilavinimą, taip pat darbo patirtį kanapių kiemo sėkmingos veiklos užtikrinimui.

Ji yra įgijusi aukštąjį išsilavinimą vadybos menedžmente. I Berzinia turi daugelio metų darbo patirtį muziejaus (Rainio memorialinis muziejus Berkenelės pusdvaris) vadovavime.

Otras darbuotojas bus atsakingas už dirbtuvių darbą–dalyvaus informatyvinės medžiagos sudaryme ir prezentavime lankytojams, vadovaus praktiniams užsiėmimams, užtikrins aktualios informacijos prieinamumą apie dirbtuves įmonės elektr. puslapyje.

Trečio darbuotojo darbas planuojamas kavinėje – patiekalų ruošimas ir lankytojų aptarnavimas.

Esant didelei paklausai, ar įmonės tiekiamų paslaugų didėjimo atveju, darbuotojų skaičius bus didinamas.

Buhalterijos darbas bus organizuojamas kaip išorinė paslauga.

5.2. Valdybos išmokos

Valdybos išmokos, kurias pagrinde sudaro darbo algos ir mokesčių mokėjimas, nurodytos verslo plano 8 punkte– „Projekto finansinis pagrindimas“.

Projekto įvedimo planas

Projekto įvedimo plane būtina nurodyti pagrindinius veiksmus projekto tikslo pasiekimui ir tam planuojamą įvykdymo laiką ir terminą.

Projekto įgyvendinimui planuojamas laikas nuo įmonės įsteigimo iki veiklos pradėjimo yra dešimt mėnesių.

N.p .k.	Veikla	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Įmonės registravimas ir kitos, su įmoninės veiklos pradėjimu, susijusios veiklos atlikimas (Valst.mokesčių institucija, kreditinė įstaiga, ir k.t.)	x											
2.	Paskolos gavimas	x	x										
3.	Daržinės remonto darbai			x	x	x	x	x	x				
4.	Įranga (muziejui, dirbtuvėms, kavinei, biurui): baldai, įranga, technika, daiktai muziejui						x	x	x				
5.	Patalpų įrengimas									x			
6.	Informacijos rinkimas ir tvarkymas, ekskursijų, dirbtuvių paslaugų sudarymas, valgiaraščio sudarymas			x	x	x	x	x	x				
7.	Svetainės kūrimas									x	x		
8.	Lankstinuko kūrimas (1 A4 lapas)									x	x		
9.	Darbuotojų priėmimas į darbą									x			
10.	Veiklos pradžia										x		

Projekto finansinis pagrindimas

Šiame skyriuje būtina pateikti su planuojamomis pajamomis ir išmokomis susijusių principų, metodų, prielaidų aprašymą. Pridedama investicijų prognozė ir atliekama atmokėjimo galimybių analizė. Pridedama pelno ir nuostolių prognozė, pinigų srauto prognozė, balanso prognozė.

Pelno/nuostolių apskaičiavimo atlikimo tiklas yra verslo gyvybingumo nustatymas: pajamų ir išlaidų pozicijų ir jų pokyčių analizė.

Pinigų srautas yra buhalterinis terminas, kuris ženklina grynų pinigų kiekį, kurį įmonė gauna ir išleidžia apibrėžto laiko periodu, kartais tai yra susiję su specifiniu projektu.

Buhalterijos balansas yra sistematizuota priemonių finansavimo šaltinių apskaita piniginėje išraiškoje nustatytoje datoje.

7.1. Principai, metodai, prielaidos

Pajamos

Kanapių kiemo pajamas sudarys trys pagrindinės pozicijos:

- pajamos iš ekskursijų;
- pajamos iš dirbtuvių;
- pajamos iš kavinės.

Prie kitų pajamų potencialiai galimos ir pajamos iš patalpų panuomojimo, kurios duotu momentu į pinigų srautą nėra įtrauktos.

Pirmosios pajamos planuojamos pirmųjų veiklos metų 11 mėnesyje.

Apmokėjimas už ekskursiją nuo asmens vidutiniškai planuota 2,00 Ls, už vieną dirbtuvę – 2,50 Ls.

Planuojamas lankytojų skaičius per pirmus šešis mėnesius (pradedant nuo 11 projekto mėnesio) nuo lankytojų priėmimo yra 600 asmenų. Manoma, kad lankytojų skaičius sekančiame pusmetyje (antrame lankytojų priėmimo pusmetyje) padidės 10% lyginant su pirmuoju pusmečiu, bet trečiame pusmetyje 20% lyginant su ankstesniu pusmečiu. Planuojama, kad trečiais veiklos metais lankytojų skaičius stabilizuosis. Įmonės valdyba pradės planuoti produkto diversifikaciją.

Pajamos iš ūkinės veiklos pirmųjų metų pabaigoje planuojamos 15 300 Ls dydžio, otrųjų veiklos metų pabaigoje – 69 156 Ls dydžio, trečiųjų veiklos metų pabaigoje – 80 794 Ls.

	Pirmųjų veiklos metų pabaigoje	Antrųjų veiklos metų pabaigoje	Trečiųjų veiklos metų pabaigoje
Pajamos iš ekskursijų	3 600	16 272	19 008
Pajamos iš dirbtuvių	4 500	20 340	23 760

Pajamos iš kavinės	7 200	32 544	38 016
Bendrai	15 300	69 156	80 794

Išlaidos

Išlaidas galima suskirstyti į vienkartinės išlaidas, kurios yra susijusios su įmonės veiklos pradėjimu, išlaidas, kurios nėra susijusios su lankytojų skaičiumi ir jų pokyčiu t.y. fiksuotomis išlaidomis, ir kintančiomis išlaidomis, kurias įtakoja lankytojų skaičiaus kaita.

Su įmonės veiklos pradėjimu susijusios sekančios išlaidos kaip daržinės (patalpų) remontas, baldų ir įrangos įsigijimas dirbtuvių muziejaus, biuro, kavinės ir kitoms patalpoms, daiktų įsigijimas muziejui, svetainės ir lankstinuko sukūrimas.

Prie fiksuotų išlaidų priklauso komunalinės išlaidos, transporto išlaidos, mokėjimas už buhalterijos paslaugas, išlaidos už kanapių sėklų įsigijimą. Darbuotojų algos duotu momentu taip pat planuojamos kaip fiksuotos išlaidos, bet, pradedant veiklą, bus peržiūrėta galimybė jas pateikti kaip kintamas, atsižvelgiant į lankytojų skaičių.

Kavinės išlaidos, kurių dydį nusako lankytojų skaičiaus prognozės, priskiriami prie kintančių išlaidų.

	Pirmųjų veiklos metų pabaigoje	Antrųjų veiklos metų pabaigoje	Trečiųjų veiklos metų pabaigoje
Daržinės remonto darbai	10 000		
Įranga (muziejui, dirbtuvėms, kavinei, biurui): baldai, įranga, technika, daiktai muziejui	9 000		
Svetainės ir lankstinuko sukūrimas	1 000		
Komunaliniai mokėjimai, transporto išlaidos, buhalterijos paslaugos, kitos išlaidos	2 400	4 200	4 200
Darbo alga + 24,09%	7 077	28 308	28 308
Kanapių sėklų įsigijimas	500	500	500
Kavinės išlaidos	4 320	19 527	22 810
Bendrai	34 297	52 535	55 818

Dar prie išlaidų priskiriamas paskolos atmokėjimas ir įmonės pajamų mokesčio mokėjimas.

7.2. Investicijų prognozė ir atmokėjimo galimybių analizė

Reikalingos investicijos remontui, įsigijimui ir veiklos užtikrinimui pirmaisiais mėnesiais nuo lankytojų aptarnavimo sudaro 21 300 Ls.

Trečiųjų veiklos metų pabaigoje paskola jau bus pilnai atmokėta. Pirmaisiais veiklos metais planuojama atmokėti 2 000 Ls (9%), otraisiais – 16 800 Ls (79%) ir trečiaisiais – 2 500 Ls (12%).

7.3. Pelno ar nuostolių prognozė, pinigų srauto prognozė, balanso prognozė

Pelno ar nuostolių prognozė, pinigų srauto prognozė ir balanso prognozė pateikti pirmiems trimis įmonės veiklos metams. Jos išdėstytos verslo plano priede.

Rizikos analizė

Šiame skyriuje būtina nurodyti galimą riziką (informacijos rizika, veiklos srities rizika, personalo rizika, finansinė rizika, projekto realizacijos rizika ir k.t.), su kuo įmonė gali susidurti jos veiklos metu, taip pat būtina numatyti veiksmus rizikos mažinimui ir pašalinimui.

Pagrindinė rizika yra susijusi su resursų prieinamumu ir įsisavinimu, o taip pat konkurencija:

- darbo jėgos kvalifikacijos neatitinkamumas – ši rizika bus pašalinta, atliekant rūpestingą darbuotojų atranką, priimant į darbą, tuo pačiu metu bus naudotasi įvairių paramos programų siūlomomis galimybėmis nukreipti darbuotojus semtis patirties;
- nepakankamas apyvartinio kapitalo judėjimas – įmonės pinigų srautas yra suplanuotas, pajamų srautas yra susietas su išlaidų srautu – už gautą paslaugą yra atsiskaitoma tuoj pat po jos gavimo, kas liečia produktų tiekimą kavinei–sutartys su tiekėjais numato elastingus atsiskaitymo terminus, kažin ar gali rasti tokio būdo rizika;
- nepakankamas lankytojų skaičius arba lankytojų skaičiaus sumažėjimas – ši rizika bus pašalinta, atliekant rūpestingą rinkos ir potencialių lankytojų analizę, o taip pat sudarant ir siūlant daugiapusį, aktualų ir kokybišką pasiūlą už prieinamą kainą.
- pasirodo nauji konkurentai – įmonės šauni pasiūla (žiūr. aukščiau minėtą punktą) užtikrins jos vietą rinkoje, juolab, kad pasiūla bus atnaujinama ir papildoma.

Naudota literatūra ir šaltiniai

- Ulme A., Freivalde L. Atjaunojamo izejvielu attīstība Latvijas teritorijā // RTU zinātniskie raksti. 9. sēr., Materiālzinātne. - 4. sēj. (2009), 63.-67. lpp.
- Anševica A., Sproģe I. Kaņepes un kaņepju staks. – 2009. Pieejams:http://www.laukutikls.lv/lauksaimnieciba/laba_prakse/334-kanepes_un_kanepju_staks
- Turizmo vystymo valstybinės agentūros 2012 metų vasarą atlikta užsienio turistų apklausa.
- <http://www.tava.gov.lv/lv/latvija-un-citur-eiropa-%E2%80%93-tendence-vairak-apcelot-pasim-savu-valsti>
- <http://www.adzelveisi.webplace.lv/>
- <http://www.tautasforums.lv/?p=854>
- <http://lathemp.lv/>
- <http://www.latgale.lv/lv/village>
- www.csb.gov.lv

Kanapių kiemo pinigų srauto prognozė pirmiems trimis veiklos metams

	Pirmais veiklos metais												Pirmais veiklos metais
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Pajamos	21 300	0	0	0	0	0	0	0	0	5 100	5 100	5 100	36 600
Paskola	21 300												21 300
Pajamos iš ekskursijų										1 200	1 200	1 200	3 600
Pajamos iš dirbtuvių										1 500	1 500	1 500	4 500
Pajamos iš kavinės										2 400	2 400	2 400	7 200
Išlaidos	150	150	5 150	150	650	3 150	3 150	8 150	600	4 699	4 149	6 149	36 297
Daržinės remonto darbai			5 000					5 000					10 000
Įranga (muziejui, dirbtuvėms, kavinei, biurui): baladi, įranga, technika, daitai muziejui						3 000	3 000	3 000					9 000
Svetainės sukūrimas									350	350			700
Lankstynuko sukūrimas										300			300
Paskolos atmokėjimas												2 000	2 000
Komunaliniai mokėjimai									100	100	100	100	400
Transporto išlaidos	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1 200
Buhalterinės paslaugos	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	600
Kitos išlaidos											100	100	200
Vadovės alga+24,09%										869	869	869	2 607
Dirbtuvių vadovės alga+24,09%										745	745	745	2 235
Kavinės darbuotojos alga+24,09%										745	745	745	2 235
Kanpių sėklų įsigijimas					500								500
Kavinės išlaidos										1 440	1 440	1 440	4 320
Mokestis													
Pajamos -išlaidos	21 150	21 000	15 850	15 700	15 050	11 900	8 750	600	0	401	1 352	303	303

Kanapių kiemo pinigų srauto prognozė pirmiems trimis veiklos metams

	Antrasis veiklos metasis												Atrasis veiklos metasis	Trečiasis veiklos metasis
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
Pajamos	5 100	5 100	5 100	5 610	5 610	5 610	5 610	5 610	5 610	6 732	6 732	6 732	69 156	80 784
Paskola													0	
Pajamos iš ekskursijų	1 200	1 200	1 200	1 320	1 320	1 320	1 320	1 320	1 320	1 584	1 584	1 584	16 272	19 008
Pajamos iš dirbtuvių	1 500	1 500	1 500	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 650	1 980	1 980	1 980	20 340	23 760
Pajamos iš kavinės	2 400	2 400	2 400	2 640	2 640	2 640	2 640	2 640	2 640	3 168	3 168	3 168	32 544	38 016
Išlaidos	4 194	6 149	4 149	6 693	4 793	6 293	4 293	6 693	4 293	7 010	4 610	10 210	69 380	58 318
Daržinės remonto darbai													0	
Įranga (muziejui, dirbtuvėms, kavinei, biurui): baldai, įranga, technika, daitai muziejui													0	
Svetainės sukūrimas													0	
Lankstynuko sukūrimas													0	
Paskolos atmokėjimas		2 000		2 400		2 000		2 400		2 400		5 600	16 800	2 500
Komunaliniai mokesčiai	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1 200	1 200
Transporto išlaidos	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1 200	1 200
Buhalterinės paslaugos	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	600	600
Kitos išlaidos	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	1 200	1 200
Vadovės alga+24,09%	869	869	869	869	869	869	869	869	869	869	869	869	10 428	10 428
Dirbtuvių vadovės alga+24,09%	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	8 940	8 940
Kavinės darbuotojos alga+24,09%	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	745	8 940	8 940
Kanpių sėklų įsigijimas					500								500	500
Kavinės išlaidos	1 440	1 440	1 440	1 584	1 584	1 584	1 584	1 584	1 584	1 901	1 901	1 901	19 527	22 810
Mokestis	45												45	
Pajamos -išlaidos	1 209	160	1 111	28	845	162	1 479	396	1 713	1 435	3 557	79	79	22 545

Kanapių kiemo balanso prognozė

	Pirmųjų veiklos metų pabaigoje	Antrųjų veiklos metų pabaigoje	Trečiųjų veiklos metų pabaigoje
Aktyvas	21 603	4 276	24 466
1. Ilgalaikės investicijos	19 000	0	0
I Nematerialinės investicijos			
II Ilgalaikis turtas	19 000		
2. Trumpalaikis turtas	2 603	4 276	24 466
I Santaupos			
II Pardavimui laikytos ilgalaikės investicijos			
III Debitoriai		1 897	22 087
IV Trumpalaikiai finansiniai indėliai			
V Pinigai	2 603	2 379	2 379
Pasyvas	21 603	4 276	24 466
1. Pačių kapitalas	2 303	1 776	24 466
I Įstatinis kapitalas	2 000	2 000	2 000
II Rezervas			
III Nedalintas pelnas	303	-224	22 466
2. Įsipareigojimai	19 300	2 500	0
I Ilgalaikiai kreditoriai	2 500		
II Trumpalaikiai kreditoriai	16 800	2 500	

Kanapių kiemo pelno ar nuostolių apskaičiavimo prognozė

	Pirmųjų veiklos metų pabaigoje	Antrųjų veiklos metų pabaigoje	Trečiųjų veiklos metų pabaigoje
Pajamos	36 600	69 156	80 784
Išlaidos	36 297	69 380	58 318
Pelnas ar nuostoliai	303	-224	22 466